

Filmen en organisatorisch bezig zijn helaas geen ideale combinatie

Uiteraard was de bedoeling: praten dóór Jan Dekker. Want iemand die secretaris werd van onze nationale NOVA en van onze internationale overkoepeling UNICA, moet het nodige kunnen vertellen. Bovendien: Jan Dekker kan zich soms zeer kernachtig uitdrukken.

Het is, minstens voor mij, hoogst waarschijnlijk dat hij daarmee van tijd tot tijd een indruk wekt die niet helemaal 'klopt' met zijn werkelijke beleving. Maar wie overkomt dat niet?

We hebben ons gesprek in de werkkamer van 'zijn' (hoe eigenlijk?) bedrijf in Leerdam, van waaruit hij een uitzonderlijk uniek en rustgevend uitzicht heeft.

Geschiedenis

Jan Dekker is geboren in Haarlem, in 1922. Hij is opgeleid in de weg- en waterbouwkunde en dat vak is hij, zich specialiserend in railbouw, trouw gebleven. Ik vermeld het omdat de op- luistering van zijn kamer er niet uit- drukkelijk, maar wel duidelijk, van vertelt.

Jan heeft, kort voor de tweede wereld- oorlog, gekeken naar wat zijn hopman- in-de padvinderij van de Jamboree (1937) vastlegde. Hij zag zichzelf hout- jes hakken. En hij heeft zich, net als leeftijdsgenoten, vergaapt aan toen voor hem niet-betaalbare amateurfilm- apparatuur in etalages.

Hij werd wat betreft film extra aange- stoken door een vriendje met een cas- settecamera. Hij kon zich, kort na de oorlog, een Kodak-roggebroodje en een Kodascope '50' projector aan- schaffen.

Synchroniteit van het geluid met het beeld was toen al een wens. De stro- boscoopschijf bood uitkomst... echter niet bij donkere beelden. Dan ging de zaak de mist in. En dus werd vervol- gens gebruik gemaakt van de staande Philips 8 cm spoelenrecorder, een stro- boscoopschijf, en directe 'ombuiging' van een deel van het projector-lamp- licht. Het klinkt voor nu misschien wat bizar. Dat moet dan maar; het werkte.

Jan's filmerij begon met films over een

Praten met Jan Dekker over creativiteit, opvattingen en bestuurlijke ervaringen.

Dit is geen shot uit de Sterreclame of de heren de agenda's willen trekken. Veel gesprekken uit het buitenland worden in die landstaal gevoerd.

gemeente-HBS in Amsterdam. Verder, onder meer, de aanleg van nieuwe pie- ren in IJmuiden. Een vervolg behan- delde het gebruik van hydraulische portaalkranen bij spoorlijn-bouw in Zuid-Frankrijk. Gaandeweg worden zijn films beloond met prijzen, en ver- derop komen er nauwelijks meer... verdrongen door de functies in USA (Utrechtse Smalfilm Amateurs), NO- VA en UNICA. Zo gaat dat: filmen en organisatorisch werk blijken meestal moeilijk te combineren te zijn.

Organisaties

Kort na de oorlog (eigenlijk een ellendi- ge tijdsmarkering) belandt Jan Dekker in de USA. Hij wordt bestuurslid van die USA (in 1954), vrij snel NOVA-be- stuurslid en vervolgens NOVA-sec- retaris.

Er zijn in die tijd wel ideeën over de NOVA-organisatie (inzake de wen- selijkheid van districten en het indivi- duele, rechtstreeks lidmaatschap), maar eigenlijk vinden die nauwelijks weerklink. Eigenlijk is er meer dat dit soort zelfgenoegzaamheid ademt.

Het wordt duidelijk beter ingaande het voorzitterschap van Jan Vet, docent

Na houtjes hakken in 1937 leerde hij het filmbijtje te hanteren

economie (en na langdurige ziekte overleden), maar toch zal de verwerking en uitgroei van de genoemde ideeën nog vele jaren blijken te kosten. Dat clubs gebaat zijn bij een goed functionerend, regionaal praathuis; het moet gaandeweg nog eens praktisch aangetoond worden... Op die basis kan ook een NOVA-bestuur beter inspelen op wat er in de districten leeft. Een verbetering, die met de nieuwe statuten bereikt is, vindt Jan dat het dagelijks bestuur los van de districtsvertegenwoordiging (in het NOVA-bestuur) gevormd kan worden. (Onderstreping: 'Stem de leden desnoods weg, zij het op zakelijke gronden. Ook een bedrijf selecteert!').

UNICA-contact

Het contact met de UNICA dateert van ongeveer 1960. Wim Brusse was de eerste festivalbezoeker. In 1963 werd Jan in Kopenhagen tot UNICA-voorzitter gekozen. Dat bleef hij gedurende twee jaar.

In 1964 kreeg hij, met anderen, een flinke klus aan de eerste keer dat het UNICA-congres in Nederland (in dit geval in Amsterdam) gehouden werd. Die UNICA (internationale organisatie van niet-professionele filmers-organisaties) vertoont, aldus Jan, immense mentaliteitsverschillen tussen volkeren, die zowel in films als in de vergaderingen naar voren komen.

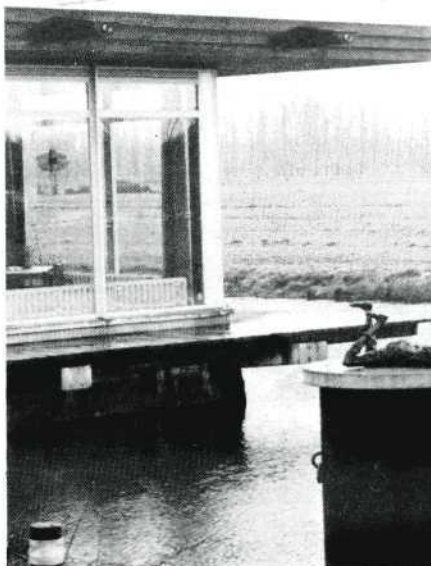
Overigens, ook binnen de eigen landsgrenzen, tussen de 'gewesten', zijn er nogal wat karaktersverschillen. Alleen: In Nederland versta je elkaar. In zo'n UNICA moet je vertalen in een vreemde taal, ook bijvoorbeeld emoties, en dat is niet altijd gemakkelijk.

Ieder mens is creatief

Dat is uitgangspunt voor Jan Dekker: ieder mens is creatief. Al zijn er verschillen in mate en richting. Filmen heeft het voordeel van 'aangeleverd materiaal en gereedschap (apparatuur)'. In het algemeen zijn amateurfilms een eerlijk produkt, dat iets van de maker of de maakster zelf weerspiegelt. Ze vormen, vrijwel allemaal, meer of minder duidelijk een geloofsbelijdenisje. Daarom, vindt Jan, moet je altijd proberen te bedenken wat de maker bedoeld heeft. Vakmanschap, activiteit mag je bekritisieren, en zelfs 'hard' stimuleren. Creativiteit (ideeën) moet je zorgvuldig tegemoet treden. Vernietigende kritiek is altijd zwaar beneden de maat. (Hij formuleerde het drastischer).

'Wel en wee'

Het doet Jan goed dat de NOVA gaandeweg in betekenis toeneemt. Zowel voor de NOVA-leden zelf als voor de

Gezicht uit de werkkamer. Rustgevende natuur, maar ook een blik op water. Vooral het 'wijde en open water' wordt door Jan bemind en tot bij hoge windkracht bevaren.

Amateurfilms vormen vrijwel allemaal, meer of minder duidelijk, een geloofsbelijdenisje.

Ik vind communicatie het belangrijkste goed dat je in je leven hebt, dat maakt dat mensen met elkaar kunnen leven.

in-film-geïnteresseerde buitenwacht. Met de wat vergrote 'bemanning' (sorry!) kan het secretariaat (NOVA-kantoor) de taken wat vlotter aan, kan de post in veel gevallen met enkele dagen afgewerkt worden en komen piekbelastingen veel minder voor. Daarnaast ziet hij echt wel taken waaraan tot nu toe, door allerlei oorzaken, te weinig (of zelfs veel te weinig) gedaan kon worden.

Jan Dekker meent dat elk NOVA-bestuur dat hij heeft meegemaakt open was (en is) voorsuggesties en elkaars meningen. Of die het halen, hangt af van allerlei: motieven, overtuigingskracht, financiën. Het huidige NOVA-bestuur functioneert beter dan ooit.

Wat betreft de mogelijke eigengereidheid van zo'n landelijk bestuur merkt hij op: 'Er is altijd de jaarvergadering die kan zeggen het ergens wel of niet, mee eens te zijn. Dat moet je (als club of rechtstreeks lid) wel pakken.'

Wat betreft clubs merkt hij in het secretariaat dat vrij veel rechtstreekse leden naar clubs overstappen. Hij is geneigd daaruit af te leiden dat clubs, als de drempel eenmaal overschreden is, niet zo 'elitair' ervaren worden als (te) velen verwachten.

Toch groeit het aantal 'individuele' (rechtstreekse) NOVA-leden. En, terecht, het aantal aan de NOVA deelnemende clubs en groepen.

Persoonlijk allerlei

Een aardige, misschien wat gemene vraag is: wat vind je je sterke punten? Een nog gemener is, achteraf bedacht: wat vind je je zwakke punten? Goed, alleen de eerste is gesteld. Antwoorden, o.a.: ik meen vrij snel oplossingen

te zien; ik meen ook indringend, overtuigend over iets te kunnen praten . . . En ik vind communicatie het belangrijkste goed dat je in je leven hebt; dat maakt dat mensen met elkaar kunnen leven . . . daarvan ben ik overtuigd. En als iemand dat niet van me gelooft, heb ik daar een ontzettend bezwaar tegen.

Wat vindt Jan Dekker ervan dat sommigen hem autoritair vinden, of vonden? 'Het zal best wel, maar wat wordt er precies bedoeld, en uit wat voor een hoek komt dat?'

Hij vertelt dat destijds een aantal ideeën van Jan A. Kleyn hem best wel aanspraken, maar dat het toenmalige NOVA-bestuur maar niet tot beslissingen kwam. Hij vertelt ook dat hij de opvolging, begin 1971, van het maandblad 'Smalfilm' van de uitge-

versmaatschappij Focus Elsevier door 'Cineshot', van de NOVA zelf, een heel moedige poging vindt. Hij vindt het een geweldige 'losmaker', door een strijd-bare actiegroep, waaruit tenslotte het huidige 'Filmbeeld' gegroeid is.

En, wat is zijn mening over de afzijdigheid van de NOVA, van een aantal filmclubs, met name in Noordholland? 'Ach, er zijn zowel in de NOVA als in NH'63 een aantal filmers, met name jongeren, die van de huidige situatie niets begrijpen. Je moet vertrouwen hebben dat de logica het wint. Ook al kan het misschien lang duren. Bij hernieuwde toetreding van die clubs kan volgens mij de vertegenwoordiging van die clubs in het NOVA-bestuur nauwelijks een probleem zijn.'

Aad Kooy